

12 MODULIS: „ŽMOGAUS TEISĖS IR VALDYMAS“

MOKYTOJŲ IR DĖSTYTOJŲ PRIEMONIŲ RINKINYS APIE TARPTAUTINĘ PAGALBĄ VYSTYMUISI

2015-IEJI – EUROPOS VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO METAI

1. PAMOKŲ PLANAI: TEMOS IR VEIKLA

1 PAMOKOS PAVYZDYS (maks. 45 minutės): Žmogaus teisės ir valdymas
Trumpas šaltinių, kuriais reikėtų pasidalyti su studentais, sąrašas:

- Nurodymai ir (ar) užduotys užsiėmimams, per kuriuos mokiniai turi daryti sudėtingus pasirinkimus
- Žmogaus teisių faktų suvestinė:
- https://europa.eu/eyd2015/lt/content/campaign-toolkit
- Europos Sąjunga ir žmogaus teisės: http://eeas.europa.eu/human_rights/about/index_lt.htm
- Pasirinkta „Eurobarometro“ statistika apie žmogaus teises (naudokite EYD interneto svetainėje pateiktą infografiką ir papildomą informaciją: https://europa.eu/eyd2015/lt/content/campaign-toolkit)
- Daugiau informacijos iš ES ir tarptautinių / nacionalinių / vietos organizacijų apie tarptautinę paramą ir pagalbą vystymuisi (t. y. ES išorės veiksmų tarnyba: http://eeas.europa.eu/index_lt.htm)
- Atitinkamų atskiros šalies įžymių asmenų biografijos

1 užsiėmimas: temos įvadas (planuojama trukmė: maks. 15 min.)
EYD teminė faktų suvestinė supažindina klasę su tema. Siekdami sužadinti susidomėjimą ir (ar) diskusiją, galite naudoti susijusius vaizdo įrašus iš dabartinių populiarių šaltinių (pvz., Europos žmogaus teisių konvencija: https://youtu.be/MOcmUQTgjCw, https://youtu.be/jdw0GOXzpgE?list=PLTff_SCA9FNcxHokhpUiNLr0_KYpK7Hnw)

2 užsiėmimas: faktai ir skaičiai (planuojama trukmė: maks. 5 min.)
Metinės ataskaitos akcentai ir „Eurobarometro“ statistika pateikta tokioje medžiagoje kaip mėnesio infografika. Naudodamiesi šia medžiaga apžvelkite esamą padėtį žmogaus teisių srityje, paraginkite klasę pagalvoti apie dabarties įvykius ir (ar) iššūkius. Pateikti pasiūlymai gali paskatinti naujų idėjų atsiradimą ir (ar) trumpas diskusijas.

3 užsiėmimas: asmuo, su kuriuo galima tapatintis (planuojama trukmė: maks. 10 min.)
Atskiros šalies įžymus asmuo bus temos veidu. Naudodami VIP bukletą, prieinamą biografiją, vaizdo įrašus, nuotraukas, citatas ir kt. iš pradžių sukaupkite klasės žinias apie atskiros šalies įžymų asmenį, o paskui paskaitykite apie to asmens veiklą, susijusią su šia tema. Arba naudokite kiekvieną EYD2015 temą atitinkančius žmonių iš besivystančių šalių pasakojimus ir medžiagą apie jų kasdienį gyvenimą, palyginkite jį su mokinių bei studentų gyvenimu.

4 užsiėmimas: diskusijos ir sprendimai (planuojama trukmė: maks. 15 min.)
Dabar nustatykite, kiek mokiniai ir studentai žino šia tema. Kokios jų įžvalgos apie ES ir atskirų šalių darbą šioje srityje? Kokia situacija jūsų šalyje? Kaip ją galima dar labiau pagerinti ir ką siūlo mokiniai ir studentai? Ši užsiėmimo dalis skatina mokinius ir

studentus pasisakyti bei diskutuoti ir prireikus supažindina su idėja bei pasiūlymu galimai būsimai klasės diskusijai ar seminarui (toliau pateikta atskirai).

Tolesni diskusijos teiginiai / rašiniai / namų darbai

- Ką jūs manote apie „žmogaus teises“?
- Kokia žmogaus teisių padėtis ES / jūsų šalyje? Ką ir kaip galima pakeisti?
- Ar žmogaus teisių padėtis besivystančiose šalyse skiriasi nuo padėties ES / jūsų šalyje? Jei skiriasi, tai kaip?
- Ką ES ir valstybės narės daro besivystančių šalių labui žmogaus teisių srityje?
- Kokių susijusių ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos iššūkių esama ir kaip mes galime padėti juos įveikti?

Surenkite pasakojimų užsiėmimą, palygindami su pasakojimais, paskelbtais specialios 2015-iesiems Europos vystomojo bendradarbiavimo metams skirtos interneto svetainės skyriuje „Savaitės pasakojimas“, kurį galite pamatyti adresu: https://europa.eu/eyd2015/lt/stories.

2. DISKUSIJOS IR SEMINARAI (maks. 45 min., įskaitant 15 min. pasirengimo)

Tai siūloma specifinės diskusijos struktūra, įskaitant idealų tvarkaraštį, kai konkreti tema aptariama po pirmiau aprašytos įvadinės pamokos ir sukaupus susijusią informacinę medžiagą. Geriausia, jei apie užduotis bus paskelbiama bent prieš dvi savaites, teminės įvadinės pamokos pabaigoje, suskirsčius mokinius ir studentus į 2 grupes („už“ ir „prieš“), kad jie turėtų pakankamai laiko giliau panagrinėti temą ir parengti argumentus, kuriuos galės naudoti diskusijos metu.

Tačiau, atsižvelgdami į pamokos trukmę ir (ar) mokinių ir studentų amžių, išsilavinimo lygį bei susidomėjimą, galite pakeisti siūlomą tvarką ir diskusiją – sutelkite dėmesį į kitą aktualų įvykį, pasirinktą iš naujienų ar kitų šaltinių.

Mokymosi uždaviniai ir laukiami rezultatai

- **Geriau informuoti mokinius ir studentus konkrečia tema** – pagrindiniai su tema susiję klausimai ir esama padėtis ES / besivystančiose šalyse, ES veiksmai padėčiai pagerinti, laukiami rezultatai, galimi veiksmai.
- **Skatinti mokinių ir studentų kritinį mąstymą** – padėti mokiniams ir studentams susidaryti nuomonę konkrečia tema pateikiant visą aktualią informaciją, leidžiant jiems patiems daryti išvadas, ginčytis ir siūlyti kontrargumentus, kad jie aktyviai pasisakytų aptariama tema.
- **Raginti mokinius ir studentus pateikti ir apsvarstyti skirtingus su tuo susijusius aspektus bei iššūkius, taip pat veiksmus, kurie galėtų pakeisti padėtį:**

- esamos ekonominės, socialinės ir politinės situacijos, tiesiogiai veikiančios padėtį aptariama tema, gerinimas;
- teisių gynimo pastangų palaikymas ir įsitraukimas į būsimos politikos formavimą;
- žmogaus teisių ir vertybių apsaugos stiprinimas vietoje, taip pat informuotumo apie aptariamos temos palaikymo svarbą didinimas Europos Sąjungoje ir besivystančiose šalyse.

- **Pateikti su tema susietų diskusijų rezultatą.**

Siūlomos temos:

1. Ar žmogaus teisės gali būti taikomos visuotinai, ar kažkiek atsižvelgiant į kultūrų skirtumus?
2. Ar žmogaus teisės būtinos, kad demokratija veiktų?
3. Ar šalys turėtų būti laikomos atskaitingos už žmogaus teisių pažeidimus karo metu?
4. Ar ši problema nūdienos pasaulyje yra sprendžiama, ar veikiau aštrėja?
5. Ar būtumėte pasiruošę daugiau mokėti už prekes, kad darbuotojams būtų garantuojamos sąžiningesnės sąlygos?

Jums reikės:

- Pirmininko ir laiką sekančio asmens (mokytojo)
- Vienos pusės klasės, kuri paskirs kalbėtoją-proponentą (pasisakantį „už“)
- Kitos pusės klasės, kuri paskirs kalbėtoją-oponentą (pasisakantį „prieš“)

Parengiamasis darbas (maks. 10–15 min.):

Prieš pradėdami diskusiją, leiskite grupėms 10–15 minučių pasirengti, suformuluoti visus surinktus argumentus ir išsirinkti kalbėtoją.

- Mokytojas turi pasirūpinti, kad būtų išlaikytos tos 2 grupės, kurios buvo sudarytos anksčiau, per įvadinę pamoką. Kiekviena grupė padeda paskirtam kalbėtojui pasirengti ir susisteminti galutinius svarbiausius teiginius bei argumentus.
- Mokiniai ir studentai privalo padėti išplėtoti įtikinamus savo grupės argumentus, nepriklausomai nuo to, ar jie iš tikrųjų palaiko grupės požiūrį.

Diskusijos tvarka (maks. 30 min.):

- Pirmininkas (mokytojas) pradeda diskusiją ir pristato pirmuosius du kalbėtojus (1 minutė).
- Kiekvienas kalbėtojas turi 4 minutes argumentams išdėstyti. Pirmiau kalba proponentas, paskui – oponentas (8 minutės).
- Pirmininkas (mokytojas) leidžia pasisakyti klasei (1 minutė).
- Klausimus, argumentus ir kontrargumentus gali pateikti visi, o pirmininkas (mokytojas) seka ir nustato laiką. Komandų kalbėtojai ir nariai skatinami pateikti tyrimais pagrįstą informaciją, o ne tiesiog išreikšti asmenines nuomones (10 minučių).

Diskusijos pabaigoje pirmininkas (mokytojas) turėtų paprašyti pakelti rankas balsuojant „už“ ar „prieš“ teiginį, pranešti rezultatą ir bendrai pasisakyti apie diskusiją (10 minučių).

SKLEISKITE ŠIĄ ŽINIĄ!

Prisijunkite prie Europos vystomojo bendradarbiavimo metų kampanijos internete!

Gaukite naujausią informaciją ir naujienas apsilankę **oficialiojoje kampanijos interneto svetainėje** (**europa.eu/eyd2015/lt**), įsijunkite į diskusiją **„Twitter“** tinkle (#EYD2015) ir tarkite savo žodį **„Facebook“** svetainėje.

Iš oficialiosios kampanijos interneto svetainės g alima atsisiųsti infografikos, internetinių reklamjuosčių, kampanijos anonsų ir kitos medžiagos. Taip pat **capacity4dev**.eu svetainėje galite prisijungti prie „2015-ųjų – Europos vystomojo bendradarbiavimo metų“ grupės, dalyvauti debatuose ir gauti paskutines naujienas. Galite prisijungti prie mūsų dalyvaudami ES vykstančiuose renginiuose, taip pat stiprinti kampanijos poveikį įgiję teisę naudoti prekės ženklą kartu su Europos vystomojo bendradarbiavimo metų ženklu.

europa.eu/eyd2015
#EYD2015
EuropeanYearForDevelopment2015